БАРЛЫК ИЛЛӘРНЕҢ ПРОЛЕТАРИЙЛАРЫ, БЕРЛӘШЕГЕЗ!

ДУСЛЫК

КПССның ОКТЯБРЬ РАЙКОМЫ ҺӘМ ХАЛЫК ДЕПУТАТЛАРЫНЫҢ РАЙОН СОВЕТЫ ОРГАНЫ

ОРГАН ОКТЯБРЬСКОГО РАЙКОМА КПСС И РАЙОННОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

Газета 1931 елның 9 июленнән бирле чыга. | №22 (7039) | 20 февраль, 1990 ел. СИШӘМБЕ | Бәясе 3 тиен.

Планнарны үтәп киләләр

«Норлатнефть» нефть һәм газ чыгару идарәсе коллективы еллык планнарны үтәүдә зур тырышлык һәм энергия куеп эшли.

Январь аенда Е. Т. Сидоров, В. А. Николаев, М. Н. Шәрәфетдинов җитәкчелегендәге бригадалар җир асты скважиналарына ремонт үткәрү буенча айлык планнарны уңышлы үтәделәр.

Идарә коллективы февраль ае планнарын да үтәячәгенә шикләнми.

Авыл уңганнары

Нинди йомшак, ягымлы сүз. Әмма җирдә туып үскән, бөтен гомерен шунда эшләүгә биргән кешеләр җилкәсенә нинди авыр йөк төшүен һәркем дә белмидер әле. Ә З. Е. Онгина һәм О. А. Федушкина нәкъ менә шушындый җир хуҗалары да инде. Аларның беренчесе 30 ел гомерен сыерлар савуга биргән, икенчесе сарык фермасында эшли. Зинаида Егоровна хезмәтнең төрле формаларын үз җилкәсендә татыган кешеләрнең берсе. Менә шушы хезмәтләр арасында иң ошаганы, иң кулланышка яхшы дип табылганы аренда системасы булуына нык ышанды ул. Аның сүзләренә караганда, аренда звеносында эшләүчеләргә җаваплылыкны күбрәк үз өсләренә алырга туры килә. Хәзер янәшәдә эшләүчеләр алар хезмәтенең соңгы нәтиҗәләренә соклanып карыйлар, әмма көнләшеп түгел. Аларның звеносына тәҗрибәле савучы Галина Аркадьевна Изотова җитәкчелек итә, ул яшьләрне өйрәтә һәм үзе барысына да үрнәк булып тора.

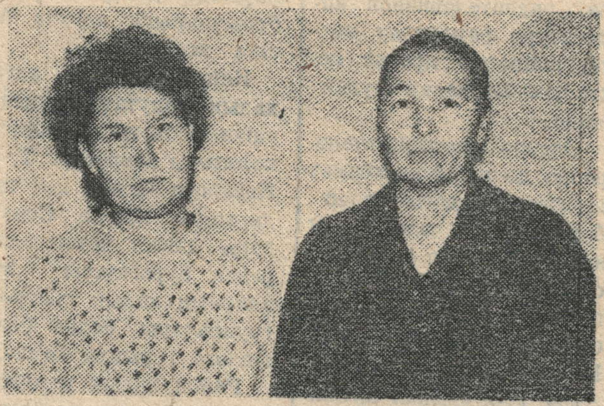

Узган ел звено һәр сыердан 3325 килограмм сөт сауды. Хәер, быелгы январь коллективны бик сөендермәде — һәр сыердан 223 килограмм гына сөт савылды. Әмма февральдә эшләр җайланып китте. Чөнки хәзер звенода Н. И. Хурина, Р. Я. Белова кебек тәҗрибәле савучылар эшли.

О. А. Федушкина да фермада озак еллар буе эшли инде. Ул һәм З. Е. Онгина «Правда» колхозы хатын-кызлар советы вәкилләре буларак хатын-кызларның район конференциясендә катнаштылар. Фотохәбәрчебез Л. Шәмсуаров аларны нәкъ менә шунда фотога төшереп алган булган.

КПСС Үзәк Комитеты платформасы: фикерләр һәм тәкъдимнәр

Карарларның үтәлешенә контроль көчәйсен

Пленумда миңа Мәскәү өлкә комитетының беренче секретаре В. Месяц чыгышы ошады, чөнки ул бүгенге авыл проблемалары белән бәйле мәсьәләләрне күтәрде. Бу уңайдан шуны да билгеләсем килә. КПСС Үзәк Комитетының үткән елгы март Пленумы карарлары чынбарлыкка бик акрын ашырыла әле. Күп очракта сөйлибез, ә конкрет эшләргә һаман кул җитми.

Бүгенге авыл турында сөйләгәндә җиргә кем хуҗа булырга тиешлеге мәсьәләсен хәл итми торып алга бару мөмкин түгел. Җир турында Закон проекты игълан ителде. Әмма аны урыннарда оешкан рәвештә тикшерү алып барылмый, сүз югары рангта гына кузгатыла. Аны, минемчә, партия оешмаларының барлык рангларында, беренче чиратта башлангыч оешмаларда тикшерү, авыл коммунистларының фикерләрен һәм конкрет тәкъдимнәрен белү кирәк. Законны кабул иткәнче аларның фикерләрен, теләкләрен, тәкъдимнәрен өйрәнү мөһим. Чөнки җиргә, төптән исәпләп карасак, алар хуҗа бит.

Литва коммунистларының XX съезды карарлары белән килешү мөмкин түгел. Бу, дөресен әйткәндә, партияне таркатуга юнәлдерелгән курс. Кире үрнәк бик тиз таралучан була бит.

А. СУХОВ,
Синдряков исемендәге колхозның партия комитеты секретаре.

Бер колхоз хәбәрләре

Үзеңне табарга

«Восход» колхозы терлекчесе П. Л. Ванин яхшы үзешчән гармунчы. Өлкән яшьтә булуына да карамастан, фермадан кайткач, бигрәк тә кичләрен үзенең онытылмас гармуны төймәләренең тигез рәтләре буйлап бармаклары белән чабып үтә.

Петр Леонтьевич турында сөйләгәндә аның өстенлекләре хакында әйтми булмый. Ул бит җәен тракторчылар арасында беренче. Кәрусыз, намуслы. Җырлаган кебек эшли. Аңа карыйсың да шатланасың. Ә кышкы чорда — фермада терлек караучы һәм тагын алдынгыларның алдынгысы. Январь аенда 40 баш мөгезле эре терлек карап малларның тәүлек саен уртача 857 грамм артым бирүенә ирешә.

Хәтердә, элегрәк елларда һәрвакыт гармунчы авылда беренче егет булды. Аңардан башка кичәләр-кичә, туйлар-туй булмый иде. Күрәсең, бу лидерлык яшьтән П. Л. Ванинның аңына кергән. Ул икенче рольдә була алмый, бары тик алда, бары тик алдынгылар арасында, шуңа да кулын төшерми эшли һәм хезмәт аңа шатлык кына.

x x x

Нина Ильинична Петрова П. Л. Ванинның яшьтәше. Яшь чакларында бер вакытта кичәләргә бардылар, ә хәзер бергә эшлиләр. Аның карамагында да үстерү группасындагы 48 баш мөгезле эре терлек. Артым алу буенча да лидердан бик азга калыша. Аның группасында бу күрсәткеч 839 грамм тәшкил итә. Тәҗрибәле терлекчеләр узара ярышалар. Инде яшьләр дә үсеп җиткәннәр, ныгыганнар. Валерий Иванов, мәсәлән, 800 әр грамм үсеш алган, ә бит ул, әйтергә кирәк күптән түгел генә эшли фермада. Күрәсең, аңа үз урынын табу өчен күп вакыт кирәкмәгән.

Терлекчеләрнең намуслы хезмәт куюлары шатландыра. Намуслы хезмәт һәрчак уңышлы тәмамлана бит.

А. АЛЕКСЕЕВ,
баш экономист.

Сөт ташучы Марат

Марат Ситдыйков туып үскән авылында төпләнеп калып шофер булып эшли башлады. Аңа колхоз идарәсе җаваплы хезмәтне — сөт ташу машинасын йөртүне тапшырды. Шуннан бирле елның теләсә кайсы фасылында Фома—Норлат маршрутында очратырга мөмкин аны. Ул хуҗалык терлекчеләре савып алган сөтне үзвакытында сөт-май заводына китереп җиткерү өчен зур тырышлык куя.

— Баштагы вакытта, юл булмау сәбәпле, зур кыенлыклар кичерергә туры килде,—дип искә ала ул чакларны Марат Нургатович.—1986 елга кадәр юлсызлык үзәккә үтте. Хәзер менә юл булгач, көнгә ике-өч рейс йөк китерү дә сиздерми. Продукциянең әрәм-шәрәм ителүенә дә юл куелмый.

Узган ел уңган автомашина йөртүченең тырышлыгы нәтиҗәсендә җитештерелгән продукциянең 85 проценты 1 сорт белән сатылды. Бу 1988 елдагыдан 18 процентка артыграк. Сөтнең майлылыгы да 0,02 процентка артты.

Тырыш шофер быелгы елны да нәтиҗәле тәмамлау өчен зур тырышлык куя.

Г. КӘБИРОВ,
«Игенче» колхозы.

Ярдәм көтәбез

15 февральдән 16 сына каршы төндә билгесез автомобиль нефтьчеләрнең спорт комплексына каршы светофор баганасын бәрдереп аудара. Светофор сафтан чыга. Район эчке эшләр бүлегенең дәүләт автомобиль инпекциясе бу аварияда сәбәпчене ачыклауда ярдәм итүне сорап халыкка мөрәҗәгать итә. Бу машинаның маркасын һәм номерын күреп калучы кешеләр булса, милициягә хәбәр итүләре сорала.

Район эчке эшләр бүлегенең дәүләт автомобиль инспекциясе.

Ел уңышлы башланды

Муса Җәлил исемендәге колхоз сыер савучылары соңгы вакытта көнлек күрсәткечләрне 14 әр килограммга кадәр җиткерә башладылар. Бу узган елның шул көненә һәр сыердан 2,3 килограммга артыграк.

— Сыерларга фураж пешереп ашата башладык, аннары быел азык та башка елдагыларга караганда яхшырак,—дип аңлата уңышның серен ферма мөдире Минхатыйп Алиев.— Савучыларның да хезмәте җиңеләйде, группаларда 18—20 шәр генә сыер калдырдык. Бу һәр сыерның яхшы ашатылуына, сөтнең савып бетерелүенә зур мөмкинлек тудырды.

Тәҗрибәле мөдир терлекчелектә эшнең болай оештырылуының отышлы булуын саннарда бик тиз аңлатып бирде. Хәер, алар күз алдында, һәркемне сөендерерлек. Савучылар үзләре дә аның өстенлекләрен тиз тойганнар. Ә аларга килгәндә исә, тырышлыкларына да, тәҗрибәләренә дә сокланырлык. Комплекста төп эшне күп еллар буе бер үк хатын-кызлар алып баралар. Аларның һәркайсы тырыш колхозчы гына түгел, күп балалы аналар да.

Январь ае нәтиҗәләре буенча Зәйнелгарәп Гыйләҗева беренче урынга чыкты. Ул үзенең группасындагы һәр малдан 405 килограмм сөт савып алды. Бүгенге көндә һәр сыердан 13 килограмм сөт сава. Икенче урында Тәслимә Рәхимова, аның күрсәткече 371 килограмм. Өченче урында — савучылар арасында бердәнбер егет Илшат Хәсәнҗанов, ул 348 килограмм продукция алды. Хәер, савучыларның башкалары да сер бирмиләр. Хәзерге вакытта көнлек күрсәткечләре белән Гамбәр Ахунҗанова, Фәүзия Мөхетдинова алда баралар. Беренчесенең уртача көнлек савымы 14 килограмм, ә икенчесенең — 13 килограмм.

Комплекста күбрәк сөт савып алу өчен һәркем зур тырышлык куя. Алар арасында Исламия Гыйльметдинова, Сания Ганиева, Исламия Камалетдинова, Миннегөл Сафиуллина да бар. Тудыру бүлегендә эшләүчеләр Халисә Зәйнетдинова, әнилекызлы Фәнүзә Садыйкова һәм Роза Гатина сыерларны чиста, сөтне мул бирерлек хәлдә тапшыру турында кайгырталар. Мәгълүм ки, сөт алу уңышында азык ташучыларның да өлеше зур. Алар — Минехан Хәсәнҗанов, Рәшит Гомәров, Сәхип Сәгыйров, Мансур Якупов, Әхтәм Рәхмәтуллин. Бу егетләр азыкны һәрчак вакытында китерергә тырышалар.

Әлбәттә, сөт алуның алдагы уңышы да комплекста эшләүче һәркемнең тырышлыгыннан тора.

Ф. ВӘГЫЙЗОВА.

Халык контроле листогы № 8

ДОЗОРЧЫЛАР УКУЫ

Күптән түгел халык контроленың район комитеты группа председательләренең укуын үткәрде.

Семинарда «Халык контроле группалары һәм постларында отчетлар һәм сайлаулар йомгаклары, 1990 елга дозорчыларның бурычлары турында» доклад белән халык контроленың район комитеты председателе Ф. М. Галимов чыкты. Ул чыгышында үзгәртеп коруларның бүгенге шартларында дозорчыларның бурычларына аеруча басым ясады.

Киңәшмәдә сүз алган халык депутатларының район Советы башкарма комитеты секретаре Т. А. Назарова халык депутатларының җирле Советлары даими комиссияләренең бурычлары һәм аларның халык контроле группалары белән бергә эшләве турында сөйләде.

Район халык контроле комитеты инспекторы П. И. Федоров халык контроле группалары эшен планлаштыру һәм өстенлекле юнәлешләрдә дозорчылар тикшерүләрен үткәрү мәсьәләләренә тукталды.

Аннан соң сүз алган халык контроле район комитетының штаттан тыш сәүдә бүлеге мөдире Ф.Х. Хәсәншина кибетләр, җәмәгать туклануы предприятиеләре һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү сфералары эшен тикшерүне оештыру юлларына тукталды. Сөт-май заводының лаборатория мөдире Н. В. Кудряшова дәүләткә тапшырыла торган сөтнең сыйфатын тикшерүне оештыру мәсьәләләре турында сөйләде. АПК работниклары профсоюз райкомы секретаре Р. Н. Садыйков эшче контроле комиссияләренең бурычлары һәм аларның халык контроле группалары белән элемтәдә эшләве мәсьәләләренә тукталды.

Киңәшмә барышында дозорчылар халык контроле группалары һәм постлары эшчәнлеген оештыру буенча проблемалы ситуацияләр буенча заданиеләр алдылар һәм андый очракта ничек эш итәргә кирәклеге турында фикер алыштылар.

Киңәшмә барышында чыгыш ясаучылар, анда катнашучылар сорауларына җаваплар да бирелде.

Халык контроленың район комитетында

Халык теләгән исәпкә алып

Халык контроленың район комитеты «Халыкка хезмәт күрсәтү белән бәйле предприятиеләр, оешмалар һәм учреждениеләрнең эш режимындагы җитди кимчелекләр турында» СССР Министрлар Советының карарын үтәүнең барышын тикшерде. Тикшерү барышында бу сферадагы кайбер оешмаларның эш режимын тәртипкә салу буенча тиешле чаралар күрелмәве ачыкланды.

Автопредприятиенең (директоры И. М. Вәлиев) шәһәр эчендәге маршрутларда пассажирлар йөртү режимы халыкта ризасызлык тудыра. Беренче автобус шикәр заводы поселогыннан 6 сәгать 10 минутта китә. Барлык автобуслар да эш көнен шул маршрут белән башлыйлар. Һәм еш кына күрсәтелгән вакыттан соңга калып йөриләр. Бу шәһәр үзәгендә һәм Кормыш поселогында яшәүчеләргә җайсызлыклар китереп чыгара. Линиядә автобуслар аз, шул сәбәпле алар хәрәкәте арасындагы интерваллар зур. Иртән 7—9 сәгатьләрдә һәм кичен 16—18 сәгатьләрдә эшкә барганда һәм аннан кайтканда халыкка кыенлыклар китереп . чыгара.

Автобус йөртүчеләрнең эшенә контрольлек йомшак, шул сәбәпле график һәм хәрәкәт интерваллары бозыла.

Нурлатта, шулай ук күпчелек торак пунктларда кибетләр, ателье, элемтә бүлекләре һәм башка конторалар электәгечә хезмәт ияләре производствода вакытта гына эшлиләр. Шуңа күрә гражданнар шәхси мәсьәләләрне хәл итү өчен эштән сорап китәргә, администрация рөхсәте белән ял алырга яисә билгеләнгән хезмәт режимын бозарга мәҗбүр булалар.

Сәүдә хезмәте күрсәтүдә дә (райпо председателе М. М. Сафин) җитди кимчелекләр яшәп килә әле. Сатып алучыларга хезмәт күрсәтү культурасы түбән, сәүдә кагыйдәләрен һәм кибетләрнең эш режимын бозу очраклары бар. Мисал өчен 12 январьда рейд бригадасы членнарына Чулпан кибетендә вакытыннан элек аракы сату факты билгеле булды. Кибетнең ярдәмче биналарын тикшерү барышында биредә 120 шешәдән артык аракы һәм коньяк, башка төр кондитер әйберләре яшереп куелганлыгы ачыкланды.

Кибетләрнең эш режимын тикшерү барышында райпо идарәсенең аларны вакытында ачу, ябу мәсьәләләсендә йомшак контрольлек итүләре ачыкланды. Мәсәлән, 10 январьда 10 нчы кибет 17 сәгать 40 минутта, 12 январьда 22 нчесе 17 сәгать 45 минутта ябылды.

Көнкүреш хезмәте күрсәтү производство идарәсе (начальнигы Р. С. Хәмидуллин) эшендә дә җитди кимчелекләр яшәп килә. Биредә күпчелек цехлар һәм участоклар иртәнге 8 сәгатьтән 17 сәгатькәчә эшли, якшәмбе көннәрендә ял итә. Сәгать ремонтлау, көнкүреш техникасын һәм суыткычлар, аяк киемнәре, радиотелевизион аппаратура ремонтлау мастерскойлары, прокат цехы һәм башкалар шулай эшли.

Элемтә предприятиеләрендә дә халыкка хезмәт күрсәтүдә кимчелекләр бетерелмәгән әле. 12 январьда сатып алучылар сигналы буенча «Союзпечать»ның беренче киоскысы (киоскеры А. П. Комарова) тикшерелде. Анда 100 сумнан артыклык «Родопи» һәм «Астра» сигаретлары яшереп куелганлыгы ачыкланды.

Комитет утырышында мәсьәләне тикшерү барышында әлеге тармаклар эшендә яшәп килгән башка кимчелекләр дә күрсәтелде. Комитет бу төр предприятиеләр җитәкчеләренә үз карамакларындагы цехлар, подразделениеләр участоклары эш режимын халыкка уңайлы вакытларга күчерү мәсьәләсен яңадан карауны йөкләде.

Җәза урынына... бүләк

Эчүчелеккә каршы көрәш буенча партия һәм хөкүмәтебезнең мәгълүм карарларыннан соң һәр урында дисциплинаны ныгыту, исереклекне кисәтү буенча чаралар күрелә башлады. Әмма соңгы вакытларда бу мөһим мәсьәләгә игътибар кими төште. «Норлатнефть» НГДУсының юл участогында әлеге мәсьәләнең куелышы белән танышу моны ачык күрсәтә.

Юл участогында (начальнигы В. И. Мусин) администрация һәм җәмәгать комиссияләре эчүчеләр, хезмәт һәм производство дисциплинасын бозучыларга каршы көрәш җитәрлек актив алып барылмый әле . бүген. 1988 елда НГДУ приказы нигезендә 6, былтыр 5 кеше җәзага тартылган. Прогулчыларның ялларын киметелә, айлык, еллык премияне кисү, кварталга чиратны артка күчерү кулланыла дөрес, тик болар аз тәэсир итә.

Участокта тәртип бозулар шактый еш кабатланса да, эчүчелеккә каршы комиссия 1988 елда 3 тапкыр утырыш үткәргән, анда 7 кешенең тәртибе тикшерелгән һәм җәза кулланылган булса, үткән ел ул бер эшче— К. Лобачевның тәртибен генә караган. Өченче ел 5 цехком утырышында 14, былтыр ике утырышта 4 эшченең тәртибе каралган. Былтыр иптәшләр судының бер утырышы да үткәрелмәгән.

Бу—участокта дисциплина ныгый бара дигән сүз түгел әле. Бу чаралар гадәттә сирәк кулланыла, күпләр җәзадан читтә кала. Шуңа күрә чынбарлыкта тәртип бозучылар кимүгә түгел, үсешкә таба бара. Былтыр коллективның 2 вәкиле җинаять җаваплылыгына тартылган, 15се исерек килеш автотранспорт белән идарә иткән өчен тоткарланды. Шунысы да бар, бу аннан алдагы ел белән чагыштырганда артыграк. Былтыр участокның 26 эшчесе вак хулиганлык, җәмәгать урыннарында исерек күренгән өчен төрле җәзага тартылды. В. Хисмәтуллин, Р. Галиев, В. Антонов милиция тарафыннан 2—3 тапкыр тоткарландылар. И. Вәлиәхмәтов исә исерек хәлдә 4 тапкыр РОВДга китерелде.

Моның сәбәпләре участок җитәкчеләренең инженер-техник работникларның рейска чыгу алдыннан һәм гаражга кайткач, шоферларның торышына тиешле контрольлек булдырмавы аркасында килеп чыга. Кайбер шоферлар рейс алдыннан медицина тикшерүе үтмиләр. Мәсәлән, тикшерү көнендә 17 шоферның 4 се шундый тикшерү узмаган булып чыкты.

Участокта дисциплинаның аксауга инженер-техник һәм бухгалтерия работникларының мондый күренешләрне яшереп калырга омтылулары да китерә. Мисалга участок слесаре И. Әбделвәлиев исерек килеш вак хулиганлык эшләгән өчен былтыр 5 тәүлеккә—30 январьдан 3 февральгәчә кулга алына. Бу вакытта ул табель буенча эштә санала һәм аңа 18 сум 96 тиен хезмәт хакы языла.

Бульдозер машинисты Р. Галиев командировкада чагында исерек хәлдә вак хулиганлык эшләгән өчен 3 августта 5 тәүлеккә кулга алына һәм участокта җәза урынына... материаль кызыксындыру ала, ягъни хезмәт хакы һәм хәтта 10 сум 49 тиен күләмендә командировка акчасы да ала.

Грейдер машинисты Р. Кәлимуллин да шундый маҗараларга тап була: ноябрь башында 7 тәүлек төрмәдә утырып чыккач, участокка килсә хәйран кала —ул «ял» иткән 2, 4 ноябрьгә эш көне һәм 18 сум артык хезмәт хакы язып куйганнар.

Хопр-дозатор эшчесе Е. Филиппов сәрхүш баштан явыз ният белән хулиганлык кылганы өчен халык суды тарафыннан 10 тәүлеккә хөкем ителә. Документлар буенча тикшереп карасаң, ул «отгул» алган булып күренә.

Элекке шофер И. Вәлиәхмәтовның маҗаралары үзе бер тарих язарлык. Шофер чагында 30 январьда һәм 22 февральдә исерек килеш милициягә эләгә, 30 ар сум штрафка тартыла, моның өчен цехком утырышында карыйлар каравын, әмма тәэсире булмый. Ноябрь аенда исерек килеш транспорт белән идарә иткән хәлдә эләгә һәм 3 елга бу хокукыннан мәхрүм ителә. Инде транспортсыз гына хулиганлык итеп йөри, 17 ноябрьдә 5 тәүлеккә хөкем ителә.

Балык башыннан чери, диләр бит. Җитәкчеләр арасында гади эшчеләр өчен «үрнәк күрсәтүчеләр» дә табыла. 28 сентябрьдә механик Р. Сөбханкулов үзе дә исерек килеш ГАИ работниклары тарафыннан туктатыла һәм 200 сум күләмендә штраф түли.

Тәртип бозучыларны шулай материаль кызыксындыргач, өлкән иптәшләре үрнәк күрсәткәч, участок эшчеләренә ни үпкә?!...

П. ФЕДОРОВ,
халык контроленың район комитеты инспекторы.

1964 елдан КПСС члены Геннадий Александрович Голубевның җәмәгать поручениеләре күп. Бюро члены, халык контроле группасы, хезмәт буенча бәхәс комиссиясе члены вазифаларын үз хезмәте белән бәйләп алып баруы аңа бик үк җиңел түгелдер. Әмма котельнялар слесаре моңа күнеккән инде. Геннадий Александрович 25 ел инде сөт-май заводы котельнясында слесарь булып эшли. Элек ул Норлат-Октябрь сөт-май комбинатының Аксубайдагы филиалында эшләгән, ә 1987 елдан бирле Норлат шәһәрендә яши һәм үзенең өйрәнгән хезмәтен биредә дәвам иттерә.

Табигате буенча сабыр холыклы, намуслы эшче тапшырылган эшенә үтә җаваплылык белән карый. Шулай булмый мөмкин дә түгел. Чөнки сөт-май заводында бер генә эшне дә чиратка куярга ярамый. Ул аларның һәркайсы үз хезмәтенә бәйле булуын яхшы аңлый һәм шуңа да эштә сүлпәнлек күрсәткәнне сөйми. Ул башкарган һәр эш сыйфатлы булуы белән аерылып тора.

Рәсемдә: сөт-май заводы слесаре Г. А. Голубев.

Группаларда отчет-сайлаулар

Отчет һәм сайлаулар барышында урыннарда халык контроленың 73 баш, 15 цех группасы һәм 31 пост төзелде. Дозорчылар итеп барлыгы 1067 кеше сайланды.

x x x

СССР халык контроленың тәкъдимен исәпкә алып, колхоз-совхозлар һәм авыл Советлары территориясендә бердәм территориаль -производство группалары оешты. Районда отчет-сайлаулар барышында шундый 29 группа оештырылды.

x x x

Отчет-сайлау барышында 21 группа председателе альтернатив кандидатлар арасыннан сайланды.

Дефицит кайчан бетәр?

Редакция почтасының күп өлеше теге яки бу проблемаларны хәл итүдә булышлык күрсәтүне үтенеп язган хатлардан тора. Норлат шәһәреннән Н. Әбҗәппаров сугыш ветераннарына продуктлар бирүдә үзгәрешләр кертүне, ә бик күпләр сугыш елларында тылда хезмәт иткән, Бөек җиңүне якынайту өчен көчләрен кызганмыйча эшләгән һәм тырыш хезмәтләре хөрмәтенә хөкүмәт медале белән бүләкләнгән хатын-кызларга нинди льготалар каралуы турында сорыйлар. Чөнки КПСС Үзәк Комитеты һәм СССР Министрлар Советы намуслы хезмәт өчен медаль алучыларны Бөек Ватан сугышы ветераннарына тигезләү турында карар кабул иткәннәр иде.

Редакция халык депутатлары район Советы башкарма комитеты председателе урынбасары иптәш Г. Ш. Нургалиевка әнә шул сорауларга һәм башка кайбер, мәсәлән, дефицит товарларны сату тәртибе турында сөйләвен үтенеп мөрәҗәгать итте.

—Галимҗан Шакирович! Сугыш һәм хезмәт ветераннарын авыл хуҗалыгы продуктлары белән тәэмин итү тәртибен аңлатсагыз иде?

—Иң әлек шуны әйтәсем килә. Бездә Бөек Ватан сугышы инвалидлары исемлек буенча ит продуктлары алалар. Ә сугыш ветераннарына бу каралмаган. Районда май белән хәл мөшкел чакта аларга исемлек белән май, чәй бирелә иде. Ә хәзер бездә майны сәгать дүрттән соң теләсә кем сатып ала. Ә авыл җирләрендәге ветераннарга май һәм чәй җибәрелә. Ит мәсьәләсенә килгәндә, бик шатланып бирер идек, фонд юк. Больница, балалар бакчасы, интернат-мәктәпкә дә көч-хәл белән җиткерәбез.

Ит, сөт, май дигәннән шунысы да мәгълүм булсын, 1989 елда халыкка 1106 тонна сөт, 330 тонна май, 1036 тонна ит сатылды. Бу 1986 ел белән чагыштырганда сөт ике тапкырга, ит һәм май 3 тапкырга күбрәк дигән сүз.

Ит турында сүз кузгалгач, шуны да әйтәсе килә. Бездә сыер итенең сатудагы бәясе (килограммы) 3 сум 50 тиен, дуңгыз ите—2 сум 50 тиен. Ә күрше районнарда, мәсәлән, Чаллы Башы районында сыер итенең килограммы 5 сум. Ә Норлат 8 шәһәр белән автобус элемтәсе тота, поездлар хәрәкәте күпме шәһәр белән тоташтыра. Якын-тирә районнардан килгән халык продуктсыз китми. Менә шуның өчен кибетләрдә ит көндезге 16 сәгатьтән соң гына сатыла башлый. Соңгы вакытта әлеге чаралар гына да файда итми башлады, шәһәр халкы ит җитешмәүдән зарлана. Хәлне җайга салу йөзеннән халык депутатларының район Советы башкарма комитеты ит продуктларын көндезге 16 сәгатьтән соң Норлат шәһәрендә теркәлгән паспорт белән генә сатуны оештыруны тәкъдим итте. Биредә дә чикләү бар: кибетчеләр итне бер кулга 2 килограммнан артык бирмәскә тиешләр.

—Галимҗан Шакирович! Дефицит товарларны дәүләткә ит, сөт сатучыларга бирәләр. Күпчелек вакытта биредә дә канәгатьсезлек очраклары туа. Бу мәсьәләне уңай хәл итү өчен нинди чаралар күрәсез?

—Минем алда исемлек тора. Халыкны кызыксындыру йөзеннән быел яңа кайткан япон телевизорлары, магнитофоннар, бәйләү, кер юуу, тегү машиналары, тузан суырткычлар кайчандыр ит тапшырган, ә товар алмаган кешеләргә түгел, бәлки яңа гына ит тапшыручыларга сатыла. Бу эш ныклы контрольдә тотыла.

—Галимҗан Шакирович! Дефицит кайчан бетәр? Ул товарларны сатуда кайчан да булса тәртип урнаштырылырмы?

—Тәртип дип, ул бар инде. Ләкин җитәрлек түгел. Элекке елларда райпо кайткан товарларны шәһәрдә күбрәк сата, ә авыл җирләренә аз санда гына җибәрә иде. Хәзер бу хата төзәтелә. Чөнки кооператив сәүдәсе авыл халкы өчен. Бу җөмләдән әйтеп үтәсе сүзем шул. Район башкарма комитет белән берлектә киңәшеп дефицит товарларның 60—70 процентын авылларга җибәрергә, 30—40 процентын шәһәрдә калдырырга булды һәм ул шулай эшләнә дә. Шәһәр халкын моннан тыш ОРСлар тәэмин итә бит әле. Хәзер шундый тәртип кертәбез. Кеше кирәк товарына кибеттә чиратка языла. Моны һәр кибеттә шулай эшләргә тиешләр.

—Авылларда дефицит товарларны кем һәм ничек бүлә?

—Дефицит товарлар иң әлек ит, сөт сатуда актив катнашучыларга бирелә. Авыл Советлары башкарма комитетлары колхоз-совхоз партия оешмалары белән берлектә исемлек төзиләр.

—Халыкны ябык колхоз базары борчый. Кешеләр аның эшеннән канәгать түгелләр.

—Базар бөтенләй эшләми дисәк дөрес үк булмас иде. 1989 елда анда 51 тонна ит, 37 тонна яшелчә, 47 тонна җиләк-җимеш, 27 тонна бәрәңге, 18 тонна бөртек сатылды. Билгеле, ул шәһәр читендә урнашуы белән халык күңеленә хуш килмәде. Үзәктәрәк булса, аңа халык сукмагы суынмас иде. Тагын шунысы да бар. Базар эшен җанландыруда янып-көеп йөрүче дә кирәк бит әле. Директор иптәш Шәйдуллинга бераз елдамрак булу кирәк иде. Ешрак авылларга һәм башка урыннарга чыгып халыкның үзеннән арткан авыл хуҗалыгы продуктларын базарга китереп сату өчен килешүләр төзергә кирәк иде. Шул чакта базар җанланыр, дефицит та бетәр иде.

—Галимҗан Шакирович! Әңгәмәгез өчен рәхмәт.

Әңгәмәне Р. НУРЕТДИНОВА язып алды.

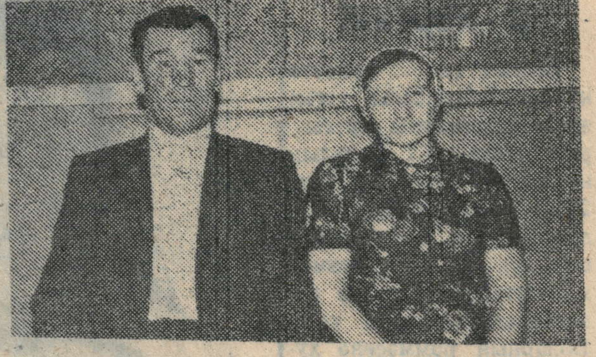

Синдряков исемендәге колхозда интернациональ гаиләләр байтак. Константиновлар —шуларның берсе. Түбән Чаллы авылында яшиләр алар. Гаилә башлыгы Николай Евгеньевич милләте буенча рус, хатыны Зоя Ильинична—чуваш. Өч бала үстерделәр алар. Олы кызлары һәм улларының үз гаиләләре бар хәзер. Кызларның кечесе мәктәпне тәмамлый. Константиновларның гаиләсе бердәм, тату. Аларны авылдашлары уңган колхозчылар буларак та хөрмәт итәләр. Николай Евгеньевич —ындыр табагындагы стационар машиналар буенча механик, хатыны исә икенче товарлыклы-сөтчелек фермасында пешекче. Икесе дә хезмәтләрен менә дигән итеп башкаралар.

Рәсемдә: ирле-хатынлы Константиновлар.

Эшкә йомгак ясалды

—Дәүләткә шикәр чөгендере сату планы 124 процентка, сөт, ит һәм йон сатуны чагыштырмача 112—101—100 процентка үтәлде. Рентабельлелек 23 процент тәшкил итте,—дип бәян итте хуҗалык җитәкчесе А. И. Баранов колхозчыларның гомуми отчет җыелышында чыгыш ясаганда. Ул моннан тыш колхоз хезмәтчелләре ирешкән башка уңышлар, җитешсезлекләр һәм алда торган бурычлар турында да бәйнә-бәйнә сөйләде. Намуслы хезмәт куючы хуҗалык эшчәннәрен атады, эшкә әлен-ке-салынды йөрүчеләрне тәнкыйтьләде. Гомумән, узган хуҗалык елына анализ ясады.

Колхоз рәисе чыгышыннан соң хуҗалыкның ревизия комиссиясе председателе Г. И. Макаров сүз алды. Ул нигездә исәп-хисап эшен анализлады.

Доклад буенча фикер алышуда колхозның баш инженеры С. И. Жлудников, баш агрономы В. В. Ерхов, автомеханик Н. П. Шубин, техник-төзүче М. К. Маринин, механизатор М. И. Логинов, чөгендерче Н. В. Ерышева, ярышучы «Сөлчә» совхозы директоры Н. С. Иванов иптәшләр катнаштылар.

Чыгыш ясаучылар бүгенге актуаль мәсьәләләрне күтәрделәр, залдан кергән сорауларга җавап бирделәр һәм алда торган бурычларга тукталдылар.

Е. МАЛИНИН,
«Заветы Ильича» колхозы

ҮПКӘ ХИСЕ

яки коллективның чишелмәгән проблемалары

Озын кунычлы резина итекләр кигән Геннадий Сордионов ниһаять эшеннән бүленде —тирес чистартудан туктады. Аның йөзе алсуланып киткән, ә маңгаеннан шыбырдап тир ага иде. Ферма мөдиренең кулына сәнәк тотып эшләве беренче карашка сәер тоелды. Хәер, нигә гаҗәпләнергә, эшче көчләр җитешмәгән урыннарда мондый хәлгә тәмам күнегеп беткәннәр инде. Кемнеңдер хезмәтен барыбер кемгәдер башкарырга туры килә:

—Моңарчы тирес чистарту контейнерының үз җаваплы кешесе бар иде, —дип ашыкмый гына сүз башлый Гена. —Аны төрле урынга күчереп йөрткәнгә, эшен ташлап китеп барды.

Кызык, ә Гена үзе киләчәктә биредә эштә калырга җыенамы соң? Аңарга да бит җиңел түгел. Әйтүенә караганда, көн саен иртәнге биштә торып, өч километр ераклыктагы күрше Красномайнск авылыннан, аг җигеп беренче товарлыклы-сөтчелек фермасына эшкә килә. Ә кичен соң гына, сәгать сигездә өенә кайта. Дөрес, төшке ашын да ашый ул. Әмма, янәшәдә генә ашханә эшләп торса, рәхәтләнеп ял итәр һәм кайнар аш ашар, юлга күпме вакытны әрәм итмәс иде. «Мамык» совхозында ашханә юк дип әйтү бик үк дөрес булмас иде. Ниндидер җитди сәбәпләр аркасында вакытлыча гына эштән туктаган ул.

—Киләчәк эшем турында хәзергә берни дә әйтә алмыйм. — Уйга чумган ферма мөдире Гена Сордионов тагын нидер әйтмәкче була, ләкин икеләнеп кала. Ни өчен шулай икән?

—Бәлкем сиңа квартира кирәктер, Гена?—дим аның хәленә керешеп.

—Юк, кирәкми, —ди ул авыр сулап. —Совхоз төзегән йортка керсәм, төннәрен тыныч йоклап булмас. Алай-болай эштән китәргә туры килсә, бушат квартираңны диярләр.

Ике арадагы бу сөйләшү күңелдә юшкын калдырды. Гена Сордионов шикелле яшь һәм энергияле кешенең күзләрендә өмет чаткысын күрмәү бик кыен булды.

Бер уйлаганда, тәҗрибәсе әллә ни зур булмаган бу кешенең шикләнеп калуын аңларга да була шикелле. Гел дә гел эшче көчләрне алыштыра алмас, йөк аты да арый бер заман. Ә икенче карашка, Гена бит коллективны оештыруда үзе дә җаваплы кеше. Бәлкем, аның өчен ферманың киләчәге барыбердер? Һәрхәлдә, бу кешедә: «Их, бездә дә шулай булсын иде?», дигән хыялланулар сизелмәде.

Ә сыер савучылар ни уйлыйлар? Фермада ике дистә елдан артык хезмәт куючы Нина Петрякова белән сөйләшәбез.

—Быел ферма кире якка үзгәрде, —диде ул ачынып. —Узган елны әйбәтрәк иде. Әнә, үзегез дә күрәсез, бина эче шакшы, сыерлар чистартылмаган хәлдә. Күпме әйттек, малларны бәйләү өчен чылбырлар куегыз әле дип. Искә алучы да юк. Ә иң кыены—алмаш савымчыга мохтаҗлык кичерәбез. Безгә акча кирәк түгел, тынычлык кирәк. Менә шул мәсьәләне хәл итсеннәр иде. Югыйсә, кайчакларда авырган килеш тә эшкә чыгарга туры килә. Аннан, җитәкчеләр дә безнең янда сирәк булалар. Каяндыр, ниндидер комиссия килергә тиеш булса гына күренәләр.

Әңгәмәгә колак салган сыер савучыларның йөзләрендә дә шатлык әсәре күренмәде. Алар бик моңсу иделәр. Сыер савучы Анастасия Захарова үзенең эштән курыкмавы, ә менә бүгенге үзгәрешләрдән куркуы турында әйтә:

—Һәр гаиләгә 300 әр грамм конфет саттылар, адәм хурлыгы бит бу,—ди ул. —Балаларыма бер чәйгә утырырга да җитмәде.

Калган савучылар дәшмиләр. Эчләреннән тынып кына хезмәттәшен тыңлыйлар. Шулай да җанлана төштеләр. Үзләрен борчыганны тышка чыгардылар:

—Шикәр комын үз вакытында бирмиләр. Быел көнкүреш хезмәте күрсәтү өчен автолавка да килмәде. Бер әйбер алу өчен төшке ялыбыз кибеттә чират торып үтә.

—Теш пастасы кирәк.

—Почта эшләми. Посылка салу үзе бер проблемага әйләнде, почта начальнигы юк.

—Сатуга нигә өс-баш киемнәре чыгарылмый?

—Шәһәрдәгеләр барыбер әйбәтрәк яшиләр. Үзләренә кирәкле товарны бер булмаса бер сатып ала алалар.

—Яшьләргә монда нинди кызык бар, кичен клубта кинодан башка берни дә булмагач. Киталәр шул авылдан. Эштән курыкмыйлар яшьләребез, әмма фермада эшләүләреннән ояласлар. Ничектер авыр кичерәләр моны.

—Сөйләп тә торасы юк, бөтен яктан ярлы без.

Тукта! Кешеләр ышанычларын югалта баралар түгелме? Бу—куркыныч. Ә авылның киләчәге өчен инде бигрәк тә. Әйе, уйлансаң, гади авыл хезмәтчәненең бүгенге хәле чыннан да бик авыр һәм әле ул бик зур, хәтта гади генә нәрсәләргә дә мохтаҗлык кичерә. Моның вакытлыча хәл икәнен дә беләбез, әмма кайчанга хәтле?

Без, сыер савучыларны борчыган барлык бу мәсьәләләрне коллективның уртага салып сөйләшүен, аның җитәкчеләр катнашында үз урынында хәл ителүен телибез.

Г. РӘХИМОВА.

Ягулыкны— һәр йортка!

Безнең газ хезмәте күрсәтү службасы узган елгы планнарны арттырып үтәде. Ул халык куллануы өчен барлыгы 2720 тонна зәңгәр ягулык ташыды. Коллективта шул ук вакытта хезмәт җитештерүчәнлеге дә сизелерлек дәрәҗәдә үсте. Боларның һәммәсенә хуҗалыкның колхоз һәм совхозларны үз балансына алуы нәтиҗәсендә ирешелде. Әмма шуның белән бергә, янәшәдә кыенлыклар да яшәп килә иде. Транспорт җитешмәве аркасында, Мактама поселогыннан сыек газ алып кайтуы авырайды. Инде кайткан газны авылларга таратуы — икенче бер проблема. Әбит колхоз һәм совхозларны балanска алганда АПО фондыннан газ хуҗалыгын техниканың биштән бере белән тәэмин итеп тору турында килешү төзелгән иде. Әмма ул үтәлми.

Һава шартларының еш бозылуы аркасында юлларда хәрәкәт итү кыенлашуга карамастан, шоферларыбыз Виктор Иванович Маликов, Виктор Кузьмич Савинов, автотранспорт предприятиесеннән Олег Леваков, Николай Синикин зәңгәр ягулыкны халыкка үз вакытында ирештерәләр. Бу яктан тоткарлык килеп чыкмагач, күңелебез дә тыныч. Слесарьлардан Александр Рак, Андрей Дюжанин, Александр Муравьев та намуслы хезмәт куялар. Коллективыбыз дус-тату яшәгәнгә килеп чыккан аңлашылмаучанлыкларны да бергәләп һәм күп вакытта уңай якка хәл итәбез. Коллективның күпчелеген хатын-кызлар тәшкил итә. Алар оператор хезмәтен башкаралар. Зина Казюкова, Нина Иванова, Фәүзия Вәлиева, Камәрия Азизовага кайчакларда эштән соң да калып эшләргә туры килә.

Хәзер югары темпта шәһәрне һәм авылларны газлаштыру бара. Һәрбер йортка табигый газ кертүгә аеруча зур игътибар бирелә. Бүгенге көндә шәһәребездәге меңнән артык квартирага һәм 80 шәхси йортка зәңгәр ягулык керде инде. Кешеләр моңа сөенеп туя алмыйлар. Безнең максат —киләчәктә газ челтәрен тагын да киңәйтү—шәһәрдәге һәм районыбыздагы һәрбер йортны газ белән тәэмин итү. Бу өлкәдә комплекслы план төзелде, эшләр башкарылу алдында тора.

Г. БИКИНЕЕВ,
газ хезмәте күрсәтү службасы начальнигы.

Көнгә 2 меңнән артык капчык. Капчыклар амбарында эшләүче Гөлҗиһан Вәлиевна Нургатина кулыннан көн саен шул кадәр капчык үтә.

Ә бит аңа аларны категорияләргә дә аерырга кирәк әле. Капчыклар 5 категориягә аерыла. Элеваторның Гөлҗиһан Вәлиевна эшли торган амбарына капчыкларны пекарнялардан, азык-төлек кибетләреннән, ОРСлардан көн саен күпләп китереп торалар.

Намуслы, тыйнак эшче кыенлыклардан, эш күплектән зарланмый. Склад мөдире Минҗиһан Шиһапова да аның эшеннән канәгать.

Рәсемдә: капчыклар складында эшчесе Г. Нургатина.

С. Казакова фотосы.

Ничә канал эшли?

Норлат шәһәрендә яшәүче А. К. Еремеев: «Шәһәрдә ретрансляция вышкасы куелгач ретранслятор эшенә кагылышлы кайбер сораулар туды. «Дуслык» район газетасы битләрендә 1 һәм 2 программаларны кайсы каналдан карап булуы, моның өчен нинди антенна кирәклеге турында язсагыз иде?» — дип сорый.

Аның бу соравына район элемтә узелы начальнигы Р. Ә. ГАЙФЕТДИНОВ җавап бирә. Түбәндә аның җавабын урнаштырабыз.

Уникенче бишьеллыкта Октябрь районында телетапшыруларны кабул итүне җайга салу буенча кайбер эшләр эшләнде. Радиотелевизион үзәкне эшкә җибәрү аркасында Иске Әлмәт, Елаур, Андреевка, Заречный, Биләр Озеро кустларында яшәүчеләр ике программалы телетапшырудан файдалану мөмкинлеге алдылар. Шулай да районның һәм Норлат шәһәренең күп өлеше телетапшыруларны ышанычсыз кабул итү зонасында калдылар. КПСС райкомы һәм халык депутатларының район Советы башкарма комитетының ярдәме белән Норлатка егәрлеге 100 ВАТТ, 20 километрга кадәр ышанычлы кабул итү радиусы белән радиотелевизион тапшыру станциясе урнаштырылды. Станция төзелеш участоклары һәм промышленность предприятиеләренең актив катнашы ярдәмендә бик кыска вакытта төгәлрәге 6 ай эчендә төзелде һәм файдалануга тапшырылды. Объектны төзүдә 53 нче СМУ (начальнигы Ә. И. Кәрамуллин), НУРБ (Ю. Г. Мөхәрмәтов)—46 метрлы вышканы кую һәм монтажлау буенча, «Татагропроммехмонтаж» ПМКсы (С. В. Филиппов) —җылылык кертү буенча шәһәр электр челтәре (Ә. И. Камалетдинов), «Сельхозэнерго» (А. Н. Румянцев), шәһәр газ челтәре (Г. Н. Бикинеев) газ кертү буенча аеруча зур тырышлык күрсәттеләр.

Станцияне файдалануга тапшыру белән Норлат шәһәре халкы, шулай ук Урта Камышлы, Егоркино, Аксумла, Илюткино, Сәләнгеш, Киекле, Иске Чаллы, Абрыскино, Яңа Иглай, Түбән Норлат, Югары Норлат зоналарында яшәүчеләр ышанычлы ике программалы телетапшыру карый ала башладылар. Станция метрлы диапазонның 3 һәм 5 каналларында эшли. Аны кабул итү өчен диаметрлары 1,5 сантиметр, һәркайсының озынлыгы 86 сантиметр һәм аралары 5 сантиметр булган (бернинди яраштырусыз элемтәләрдән башка) 2 торбачыклы ярымдулкынлы вибратор кирәк. Болар —түбә биеклеге 1,5—2 метр булган шәхси йортлар өчен. Күп фатирлы йортлар өчен 4 каналның антеннасын (Лениногорскига) Норлат станциясенә таба борырга һәм көчәйткечләрне (алар һәр подъездда бар) алырга кирәк. Бу эшләрне иске элек җайлаштырылган антенналы күп фатирлы йортларда телеательe хезмәткәрләре башкарырга тиешләр.

Киләчәктә яңа төзеләчәк күп фатирлы йортларда Норлат радиотелевизион станциясенең ышанычлы күрсәтү зонасында метрлы диапазонның 3 каналында, һәр подъездда көчәйткечсез коллектив антенна куюны планлаштырырга кирәк.

Сорагыз, җавап бирәбез

Ринат Мөхәммәдиев

БАРЫ ТИК БЕРЕНЧЕ

хикәя

Моңарчы Чемпионның күләгәсе сыман аның койрыгына тагылып килгән җыйнак гәүдәле ат, канатлы диярсең, бер ыргылуда чабышкы белән тигезләшеп тә алды. Һәм ул гына да түгел, Чемпионны узып, ярты гәүдә чамасы алга да чыкты. Нәзек кенә аяклары тигән җирдә тия, тимәгән җирдә юк моның!

—Чемпион, Чем-пи-он!..— дип аваз салды тагы Фәләхов. Бу юлы инде аның тавышы суда бата башлаган кешенең ярдәмгә чакыруын хәтерләтте.

Җыйнак гәүдәле ат күрше колхоз чабышкысын ким дигәндә дилбегә буе артта калдырган иде инде. Атлар инеш читендәге юлдан мәйдан урнашкан тугайлыкка чабып кергәндә соңгы көчләрен җыеп тагын алга томырылдылар. Чемпион берара якынлаша да төшкән сыман булды. Чабышкының шушы соңгы ыргымына булса да өметләнә иде әле Фәләхов. Хуҗасын аңлагандай янә алга ыргылды ат. Бәйгеләрдә беренчелекне бирергә күнекмәгән иде шул ул. Тик аяклары гына, уч иткәндәй, алга омтылган гәүдә артыннан өлгерә алмады...

Тыны чыккан резина уенчык сыман чигәләрен уч төбенә кысып сыгылып төште Фәләхов. Гөрселдәп яшел чирәм өстенә ауды Чемпион. Өстендәге малай аның башы аша икенче читкә очты. Мәйдан, ухылдап, бер мизгелгә тынып калды.

Әмма җайдак елгыр малай булып чыкты, очып төшкән җиреннән бөтерчек кебек ике мәртәбә мәтәлчек атып алды да аякларына басарга азапланган чабышкының йөгәненнән барып тотты. Малайның башка һичкемдә уе юк иде, сыдырылган иңбашлары, ертылган чалбары хакында искә дә алмый, күлмәк җиңе белән Чемпионның борын һәм авыз читләрендәге ак күбекне сөртеп маташа...

Алда килгән атның муенына зур сөлге урадылар. Ул әле һаман чабыш дәртеннән чыга алмый, ярсуын басып мәйдан тирәли юыртып йөрүен белә.

—Иллә дә елгыр соң теге кола бия...

—Чемпионның үзен узды, ул кем аты икән?..

—Исеме ничек икән ул елгыр бияңең?..

—Җайдагы кем малае, авылныкымы?.. —дип бер-берен бүлдереп сорашты-белеште мәйданда утыручылар. Әмма беренчелекне алган бияңең дә, җайдакның да исемен белүче юк иде әле.

Бераздан гына кемдер ат урман каравылчысыныкы, җайдагы өстерлек Рәхимша малае булган икән дигән хәбәр таратты. Ә күрше колхоз председателе Мостафа Фәләхов исә чабышкысының оттыруын җайдак малайдан гына күреп, аны суганлап-борычлап орышкан да, хурлыгыннан ни эшләргә белмичә, Чемпионга атланып авылларына элдергән дип сөйләделәр. Инешнең аргы ягындагы ак «Волга»сы мәйданнан кеше таралып беткәнче аны көтеп торган, имеш...

x x x

Нәкъ бер атнадан сабантуй район үзәгенә килде. Мондагы ат чабышлары турында сөйләсәң, тының кысылыр, тирә-як авылларда бәйге тоткан чабышкылар җыела монда. Быел исә уҗымнар әйбәт шытып, җиле дә, яңгыры да дигәндәй вакытында булып торганга күрәдер, атлар гадәттәгедән дә күбрәк иде. Ниндиләре генә юк атларның: шомырт сыман кара турылары да, әкияттәге кебек аклыклары белән күзне камаштырырлыклары да, сырт һәм билләренә чиләк-чиләк «алма тәгәрәгән» алмачуарлары да, әледән-әле башны күккә чөеп кешнәп җибәргән йолдызкашкалары да...

Атта нидер аңлаган һәр кешенең карашын үзләренә җәлеп итеп торганнары Мостафа Фәләхов җитәкләгән колхоздан. Ә инде Чемпион турында сөйләп тә торасы юк, аны танымаган кеше бөтен районында бармы икән?! Бүген исә бу чабышкы гадәттәгедән дә гайрәтле һәм матуррак күренә. Бер урында тик кенә басып тора алмый, әнә, ак бәкәлләрен ничек биетә. Күзләреннән генә түгел, тояк читләреннән дә өзлексез очкын чәчелеп тора сыман. Гәүдәгә дә башка атлардан ким дигәндә бер карышка югарырак тагы үзе.

Чемпион әледән-әле бер читтә баганага бәйләнгән көе басып торган кара яллы һәм кара койрыклы аксыл тирән атка карый да кешнәп җибәрә, карый да кешнәп җибәрә. Моның нәрсә аңлатканын, чабышкының нигә шулай ярсуын күпләр аңышмады, әлбәттә. Ләкин атның һәр хәрәкәте генә түгел, һәр аваз бирүенә тикле конкрет мәгънәгә ия булуын яхшы белгән Фәләхов шундук төшенде һәм танып алды. Бу әлеге дә баягы теге Нурлы Алан сабантуенда аның борынына чиерткән елгыр кола бия иде. Менә нигә тынгысызлана, менә ни дип бер урында басып тора алмый икән аның танылган чабышкысы.

(Дәвамы бар).

РЕДАКТОР Ә. У. АБДУЛЛИН.

«Дуслык» газетасы атнаның сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә көннәрендә чыга һәм рус, чуваш телләренә тәрҗемә ителә.

РЕДАКЦИЯНЕҢ АДРЕСЫ: 423000. Норлат шәһәре, К. Маркс урамы, 19.
ТЕЛЕФОННАР: редактор—2—12—14, 2—22—81, редактор урынбасары һәм җаваплы секретарь—2—10—44, рус теленә тәрҗемә буенча редактор урынбасары—2—14—16, чуваш теленә тәрҗемә буенча редактор урынбасары —2—15—63, агропромышленность бүлеге—2—22—51, хатлар бүлеге һәм бухгалтерия—2—18—67.

Газетаны Фидания Хәйретдинова җыйды. Рима ГАНЕЕВА верстка ясады. Клара Бобкова басты. Корректор—Зөлфия Вәлиева.

Нәшрият, полиграфия һәм китап сәүдәсе буенча ТАССР Дәүләт комитетының Октябрьның 50 еллыгы исемендәге Норлат-Октябрь типографиясе. Күләме—1 басма табак. Заказ 22. Тираж 3.867.